

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Srovnání gramatického systému Oldřicha Švarného a Ma Zhen

Comparison of chinese grammar by Oldřich Švarný and by Ma Zhen

Olomouc

2010

Vít Zedník

vedoucí diplomové práce: Mgr. David Uher PhD.

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2008/2009

Studijní program: Filologie
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Čínská filologie - Japonská filologie

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
ZEDNÍK Vít	F. S. Tůmy 1203, Orlová - Lutyně	F07766

NÁZEV TÉMATU ČESKY:

Srovnání gramatického systému Oldřicha Švarného a Mazhen

NÁZEV TÉMATU ANGLICKY:

Comparison of Chinese grammar by Oldřich Švarný and by Mazhen

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. Jakub Vykoukal - ASH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Nastudovat relevantní literaturu
Vyzdvihnout rozdíly; srovnání konceptu-slovní druhy; větné členy; gramatické funkční charakteristiky

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Chaofen Sun: Chinese linguistic introduction
Oldřich Švarný: Hovorová čínština v příkladech; Úvod do studia hovorové čínštiny; Učební slovník jazyka čínského
Mazhen: Jianming shiyong hanyuyufa jiaocheng

Podpis studenta: _____

Datum: 12.5.2009

Podpis vedoucího práce: _____

Datum: 12.5.2009

Podpis vedoucího katedry: _____

Datum: 14.5.2009

Podpis děkana: _____

Datum: 20.5.2009

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl veškeré použité prameny a literaturu.

Olomouc

3. 4. 2011

Anotace

Cílem této práce je provést srovnání gramatiky čínštiny, jak ji chápe Oldřich Švarný a Ma Zhen. Chceme poukázat na obecné rozdíly v chápání struktury věty a základních vztahů členů ní, ale také zmínit dílčí odlišnosti v popisu jednotlivých slovních druhů. Srovnání budeme provádět po úroveň jednoduché věty. Jako základ práce poslouží systém, který ve své učebnici vypracovala Ma Zhen. K jednotlivým problematikám probíraným v této učebnici budou dohledávány protějšky ve třetím díle *Úvodu do hovorové čínštiny*. Případné nesrovnalosti v názorech obou autorů budou dále dokládány citacemi.

Práce dopadla dle očekávání. S rozdílnými náhledy na gramatiku čínštiny se můžeme setkat na všech úrovních od názorů na základní jednotku nesoucí význam až po názory na chápání struktur vět.

Poděkování:

Děkuji vedoucímu práce za podporu a trpělivost. Dále děkuji případným čtenářům za projevený zájem.

Obsah

-Obsah-	-6
-Seznam zkratek-	-8
-Ediční poznámka-	-9
I) Úvod-	-10
II) Materiály a metody-	-10
III) Problematika nejmenší významové jednotky-	-11
IV) Idiomy-	-12
V) Slovní druhy-	-13
1. Podstatná jména-	-15
2. Slovesa-	-16
3. Adjektiva-	-18
4. Stavová slova-	-19
5. Rozlišující slova-	-19
6. Číslovky-	-19
7. Měrová slova-	-20
8. Zástupná slova (zájmena)-	-21
9. Adverbia-	-23
10. Prepoziční slovesa-	-23
11. Spojky-	-24
12. Pomocná slova-	-24
13. Modální partikule-	-25
14. Citoslovce-	-25
15. Onomatopoická slova-	-25
VI) Věta jednoduchá-	-26
1. Podmět a přísudek-	-27
2. Příklad s členem zřetelově vymezovacím-	-28
3. Příklad 述语 ¹ a předmět-	-29

¹ (shùyǔ 述语)

4. Přísudek 述语 a komplement-	-30
VII) Srovnání náhledů na větnou strukturu a gramatiku jako celek-	-32
VIII) Patrové/úrovňové vnímání věty-	-35
IX) Slova formální-	-38
X) Závěr-	-40
–Resumé v anglickém jazyce-	-43
–Seznam literatury-	-44
–Seznam příloh-	-45

Seznam zkratek

ÚSHČ - Úvod do studia hovorové čínštiny

HČP - stručná typologická charakteristika čínštiny (viz. Hovorová čínština v příkladech 3)

MZ - Jiǎnmíng shǐyòng hànǔ yǔfǎ jiàochéng

M - Ma Zhen (Jiǎnmíng shǐyòng hànǔ yǔfǎ jiàochéng) - při odkazování na stránky jednotlivých kapitol

Š - Švarný (stručná typologická charakteristika čínštiny) - při odkazování na stránky jednotlivých kapitol

Slovník - Učební slovník jazyka čínského

Ediční poznámka

Práce obsahuje značné množství názvů v čínštině a také několik příkladových vět a slov. Termíny, příkladové věty i slova jsou psány v čínských znacích. Pro lepší orientaci budou příkladové věty a slova doplněny o přepis v transkripci pinyin a překlad do češtiny, termíny budou pouze přeloženy, nebo alespoň vysvětleny. Názvy kapitol budou doplněny o transkripci. Výrazy, které neplní funkci příkladu budou o transkripci a případně o překlad doplněny dle našeho uvážení. Více k transkripci pinyin v úvodu. Výraz „přísudek 述语“² je v práci používán jako termín, a proto nemusí být jeho přepis uváděn pokaždé, když se v textu objeví.

Klíčová slova: srovnání, gramatika, moderní čínština, Oldřich Švarný, Ma Zhen

² (shùyǔ 述语)

I) Úvod

V této práci budeme srovnávat stručnou typologickou charakteristiku čínštiny (dále HČP), některé části *Učebního slovníku jazyka čínského* (dále Slovník), některé části *Úvodu do studia hovorové čínštiny* (dále ÚSHČ) (Oldřich Švarný) a *Jiǎnmíng shìyòng hànyǔ yǔfǎ jiàochéng* 简明实用汉语语法教程 *Srozumitelný a praktický kurs gramatiky čínštiny* (dále MZ) (Ma Zhen). Pokusíme se popsat nejen rozdíly v náhledech autorů na gramatiku čínštiny, ale také poukázat na rozdílnou koncepci obou hlavních učebnic (MZ a HČP). Již zde je třeba upozornit na fakt, že učebnice Ma Zhen je podstatně obecnější než Švarného přehled, který klade důraz především na srovnání gramatiky čínštiny s gramatikou češtiny, popřípadě jiných jazyků. Dále je třeba zvlášť upozornit na to, že Ma Zhen popisovala svůj rodný jazyk a musíme tedy předpokládat, že její náhled na něj se od náhledu Švarného bude podstatně lišit. Rozdíly nemůžeme očekávat jen v úhlu pohledu na jednotlivé problematiky, je třeba počítat i s tím, že některými otázkami, které jeden z autorů zmiňuje, se druhý autor také vůbec nemusí zabývat. Taková situace může nastat ze dvou důvodů. V případě Ma Zhen to pravděpodobně bude způsobeno tím, že je rodilou mluvčí a některé problematiky si tedy ani nepovšimne, jelikož ji považuje za přirozenou. Můžeme předpokládat, že ve své práci bude postupovat systematictěji, protože nemá možnost poukazovat na rozdíly a pro potřeby své učebnice je nucena popsat všechny gramatické jevy bez ohledu na to, jaký význam jim přikládá. Švarný, který rodilým mluvčím není a jazyk se musel naučit, bude mít pravděpodobně tendenci srovnávat a zabývat se jednak detaily, které jsou pro čínskou gramatiku typické a kterými se od jiných gramatik liší, a jednak problematiky, se kterými se při studiu čínštiny sám potýkal.

II) Materiály a metody

Právě z důvodu systematictějšího a tedy přehlednějšího zpracování učebnice Ma Zhen bude tato v práci považována za základ a k jednotlivým popisovaným problematikám budou dohledávány protějšky v přehledu Švarného. Pokud nebude možné srovnání, tak bude kapitola s případným popisem uvedena jen pokud uznáme za vhodné. Díky označení umístění jednotlivých kapitol v původním textu tímto přehlednost práce nikterak neutrpí. Předpokládáme, že k situaci, kdy srovnání nebude možné, bude docházet především při popisování slovních druhů, které budou oba autoři vnímat velmi rozdílně, snad s výjimkou těch nejzákladnějších, jako jsou podstatná jména, slovesa, číslovky atd.

Při popisu vztahů slov ve větě naopak předpokládáme, že alespoň popisovaná problematika bude u obou autorů podobná.

Za nutnost považujeme použití Švarného terminologie. V některých případech jsme však byli nuceni vytvořit si terminologii vlastní. V příloze se nachází přehled použitých termínů. U termínů je vyznačeno, jedná-li se o původní Švarného termín nebo ne. Pro přehlednost budou dále použité termíny doplněny o čínské názvy. Každá kapitola bude označena číslem stránky v obou přehledech. Na místech, kde to budeme považovat za vhodné, budeme také uvádět příklady, které by měly umožnit orientaci v textu i při neznalosti gramatické terminologie. Příklady doplníme o jednoduchý překlad a transkripci. Obohacení případných příkladových vět o přepis a překlad bude mít zásadní vliv na dostupnost práce lidem, kteří nejsou na dostatečné jazykové úrovni, aby byli schopni s větami pouze ve znacích samostatně pracovat. Pro přepis vět byla zvolena mezinárodně uznávaná transkripce pinyin.

Nakonec je třeba upozornit, že se v této práci budeme zabývat gramatikou po úroveň jednoduché věty. Kapitolou sedmou MZ o souvětí se tedy zabývat nebudeme vůbec. To samé dále platí pro kapitoly osm a deset. Osmá kapitola se zabývá případy, kdy jedna věta může mít více významů, desátá potom častými chybami v gramatice. Ani jedna z těchto kapitol se netýká gramatiky čínštiny jako systému a nebudeme se jimi tedy v této práci zabývat.

III) Problematika nejmenší významové jednotky

(M, str. 2; Š, str. 85)

Dle Švarného je nejmenší významovou jednotkou jednoslabičná báze. „V čínštině se kryjí hranice slabiky s hranicemi nejmenší již dále nedělitelné a foneticky (segmentálně) neměnné významové jednotky jazyka, jednoslabičné báze (语素)“ (ŠVARNÝ 1998: 85)³ Tuto jednoslabičnou bázi také nazývá sylabosémém. „Sylabosémémům dnes věnují pozornost i čínští lingvisté, kteří je označují termínem 语素 /yǔsù/...“ (ŠVARNÝ 1998-2000: xxv)

Ma Zhen se otázkou nejmenší významové jednotky zabývá pouze v rámci problematiky rozlišení znaků, které mohou stát samostatně a těch, které stát samostatně nemohou.

Například znak dì „弟“ mladší bratr je použitelný pouze ve složenině dìdì „弟弟“ mladší bratr, samostatně stát nemůže. Znaky bù „不“ zápornka a shǐ „使“ způsobit však mohou

³ (yǔsù 语素)

stát jak samostatně tak ve složenině. bù „不“ a shǐ „使“ jsou tedy slovy, dì „弟“ však slovem není. Ma Zhen za nejmenší samostatně stojící jednotku jazyka označuje právě slovo. „Obyčejní lidé se mýlí v tom, že věta je tvořena ze znaků. Při výzkumu gramatiky za jednotku nepovažujeme znak ale slovo.“ (MA 1997: 2) Slova dělí na mono-, di- a polysylabická. Dále je dělí na slova víceslabičná (héchéngcí 合成词), která lze dělit na menší jednotky a slova jednoslabičná (dānchúncí 单纯词), která dělit nelze. Zde je třeba upozornit, že za slova víceslabičná jsou považována také slova jednoslabičná zakončená erizací, např.: ménr 门儿 dveře, lèir 类儿 kategorie, druh.

Dále se zaměření obou autorů liší v tom, že zatímco Švarný se zabývá nejmenší významovou jednotkou, Ma Zhen se zabývá nejmenší samostatně stojící významovou jednotkou. Oba autory v tomto ohledu tedy nelze dále srovnávat.

IV) Idiomy

Švarný se idiomy, jak je chápe Ma Zhen, nezabývá, což také souvisí s jeho chápáním hlavního větného členu, kterým je predikativ. „...nýbrž za jádro věty považujeme vždy predikativ (sloveso nebo adjektivum), kolem kterého se organizují všechny ostatní větné členy.“ (ŠVARNÝ 1998: 122) Dle Švarného vysvětlení bychom si mohli představit predikativ jako střed kružnice. Je tedy jediný ve výlučném postavení, zatímco všechny ostatní členy se nacházejí přímo na kružnici, bez rozdílu stejně vzdálené od středu. Ostatní členy se tedy nemohou organizovat do skupin, jelikož jsou si všechny rovny. Z výkladu Ma Zhen se však později dozvíme, že větné členy je třeba dělit do vrstev, které tvoří idiomy. Jednotlivými skupinami se ještě budeme zabývat později. Z výše zmíněné kružnice bychom snad mohli zvláštní pozici přidělit podmětu, který Švarný také úplně nepřehlídí. „Je-li podmět na prvním místě ve větě vždy východiskem, tématem věty, je vlastním jádrem informace (ohniskem) sloveso nebo adjektivum, případně předmět nebo komplement v postverbálním postavení“. (ŠVARNÝ 1998: 139) V určitých situacích tedy můžeme za jakousi základní skladební dvojici v čínské větě označit podmět jako téma a predikativ. Nesmíme však zapomínat na fakt, že tématem se někdy stává anteponovaný jmenný člen, který však není podmětem a nemůže sloužit jako protějšek predikativu.

V) Slovní druhy

cílèi 词类

(M, str. 21; Š, str. 95)

Kapitola cílei 词类 slovní druhy (dle HČP druhy slov) se ve Švarného přehledu nazývá „Gramatické funkční charakteristiky slov v čínštině“. I přes různá pojmenování kapitol však i Ma Zhen dochází k závěru, že rozlišení slov do kategorií je vlastně gramatická klasifikace slov. „...jinými slovy, kategorie slov je vlastně na základě gramatické funkce slova, zejména poté na základě jeho umístění při tvorbě věty (v syntaxi) rozdělená klasifikace.“ (MA 1997: 23) Jako důkaz uvádí následující tabulku :

A	kàn 看 dívat se; ná 拿 brát; liǎojiě 了解 chápat
B	shū 书 kniha; gōngjù 工具 nástroj; qíngkuàng 情况 okolnosti, situace
C	gāng 刚 právě (před chvílí); mǎshàng 马上 okamžitě; hěn 很 velmi

Kombinací slov v tabulce mohou vzniknout tři různé situace. V každé z nich se slova nachází v rozdílném vztahu.

- 1) A+B: vztah subordinace – (zhīpèi guānxi 支配关系) - slovo skupiny B je ve vztahu ke slovu skupiny A předmětem. Např.: kànshū 看书 číst; atd.
- 2) B+A: vztah koordinace – (chénshù guānxi 陈述关系) - slovo skupiny B je zde podmětem, zatímco slovo skupiny A přísudkem. Např.: shūkàn(le) 书看(了) (knihu) četl; atd.
- 3) C+A: vztah atribuce – (xiūshì guānxi 修饰关系) - Slovo skupiny C je zde modifikátorem a slovo skupiny A jádrovým slovem. Např.: gāngkàn 刚看 zrovna četl; atd.

Jak můžeme vidět, gramatická funkce slov jednotlivých skupin je skutečně rozdílná. Náhled Ma Zhen, která pro své rozdělení slov používá název „slovní druhy“, tedy můžeme označit za přinejmenším blízky náhledu Švarného. To dokazuje také následující citace: „Slova je

třeba rozdělovat do kategorií na základě jejich gramatické funkce ve větě...“ (MA 1997: 23), nebo také: „Dělení na větné druhy je klasifikace založená na dělení dle gramatické funkce“. (MA 1997: 38) V této práci se však přikloníme k označení „slovní druhy“, jelikož je toto označení rozšířenější a pravděpodobně i snáze pochopitelné. Švarného označení, přestože je přesnější, můžeme považovat za poněkud těžkopádné.

Ma Zhen dále upozorňuje na nutnost rozdělení slov do slovních druhů a uvádí několik příkladů kombinací slovních druhů, které kombinovat nelze. Ma Zhen celkem uvádí patnáct slovních druhů. „Na základě gramatické funkce slova ve slovní zásobě moderní čínštiny rozlišujeme patnáct kategorií“. (MA 1997: 23) Švarný jich uvádí šestnáct, přičemž některé slovní druhy Ma Zhen se v jeho přehledu neobjevují. Výše zmíněná citace z Ma Zhen 1997: 23 čtenáře mimo jiné dále utvrzuje v názoru, že její chápání rozdělení slov do slovních druhů je velmi blízké tomu od Švarného.

Dále je třeba zmínit, že ani Švarný se termínu „slovní druhy“, popřípadě „druhy slov“ úplně nevyhýbá. „Otázka slovních druhů je v čínštině dosti složitá“ (ŠVARNÝ, UHER 2001: 78). V ÚSHČ Švarný dále vysvětluje, problematiku termínu „slovní druhy“. „V čínštině musíme hojně využívat kritérií syntaktických, takže by bylo vlastně lépe mluvit o (syntaktické) funkci, popř. různých (syntaktických) funkcích daného slova (výrazu) ve větě.“ (ŠVARNÝ, UHER 2001: 78) Ma Zhen naproti tomu čínský výraz cílei 词类 slovní druh nikterak blíže nerozebírá a používá jej bez dalších komentářů. Švarný má v čínštině na samotný pojem „slovo“ poměrně nezvyklý náhled. Zatímco běžní lidé vnímají slova zároveň jako určitý slovní druh, Švarný je vnímá jako jednotky, které mohou být zatíženy určitými gramatickými funkcemi. Tyto funkce jsou však původně od jednotek odděleny. Tento náhled na slovní druhy dle Švarného je spíše pokusem o jeden z možných výkladů než způsobem, jakým slovní druhy sám Švarný vnímal.

Přehled slovních druhů:

„Podle hlediska „samostatnosti“, tj. schopnosti být větným členem „sama o sobě“, rozlišujeme f.ch-ky samostatné (autosémantické), tj. především podstatné jméno, jména místa a času, zájmeno a predikativy (sloveso a adjektivum) na jedné straně a f.ch-ky vázané (syndsémantické).“ (ŠVARNÝ 1998: 121) Ma Zhen je takto nerozděluje.

1) Podstatná jména

míngcí 名词 (M, str. 23; Š, str. 95)

Švarný zvláště upozorňuje na důležitost rozlišení jmen místa (chùsuǒ míngcí 处所名词) a času (shíjiān míngcí 时间词, také shíjiāncí 时间名词). „V rámci této f.ch-ky je třeba rozlišovat především podstatná jména v užším slova smyslu, jména místa a jména času.“ (ŠVARNÝ 1998: 95)

Jména místa: např. lǐtóu 里头 uvnitř, wàitóu 外头 venku, shàngmian 上面 nahoře

Jména času: např. jīnnián 今年 letos, míngtiān 明天 zítra

Dále upozorňuje na tzv. záložky (方位词). Záložky jsou jména místa umístěná za jména obecná. Např. ve skříni – guìzilitóu 柜子里头 ve skříni zde je guìzi 柜子 skříň obecným jménem a lǐtóu 里头 uvnitř záložkou. Podobným způsobem se používá i jmen času, např. sān gè yuè yǐqián 三个月以前 před třemi měsíci. Zde je záložkou výraz yǐqián 以前 před.

Jak můžeme vidět, Švarný se zde zabývá především srovnáním čínštiny s češtinou (a jinými jazyky). Náhled Ma Zhen je obecnější, rozděluje podstatná jména na konkrétní, abstraktní a dále na jména místa a času. „podst. jm.-referuji k objektu. Tzv. objektem může být konkrétní věc-např. : „书、桌子、学生、工人“ atd., ale může být i abstraktní, např. : „思想、友谊、感情、作风“ atd. . Některá dobu nebo pozici či místo vyjadřující slova jsou také podstatnými jmény jména. Např. : 现在 去年 明天 元旦, ... “. (MA 1997: 23) ⁴

Ma Zhen však jména místa a času již nikterak zvláště nezdůrazňuje, což je vzhledem k tomu, že popisuje vlastní jazyk a nesrovnává, pochopitelné.

Ma Zhen také vysvětluje funkci podstatných jmen v čínštině. „Podstatná jména jsou často podmětem, předmětem, mohou nést přívlastek. Podstatná jména obvykle netvoří přísudek, nemohou být modifikována příslovci „不“, „很“ . Nemohou vytvářet adverbialní určení a komplement, ... “. (MA 1997: 24) ⁵

⁴ (shū 书 kniha, zhuōzi 桌子 stůl, xuéshēng 学生 student, gōngrén 工人 dělník); (sīxiǎng 思想 myšlenky, yǒuyì 友谊 přátelství, gǎnqíng 感情 pocit, zuòfēng 作风 způsob); (xiànzài 现在 teď, qùnián 去年 minulý rok, míngtiān 明天 zítra, yuándān 元旦 Nový rok)

⁵ (bù 不 záporka, hěn 很 velmi)

U Švarného takovéto obecné vysvětlení funkce podstatných jmen chybí, jak jsme již zmínili v úvodu, zabývá se detaily, zde konkrétně jmény místa a času.

Podstatná jména abstraktní a konkrétní jak je popisuje Ma Zhen Švarný nijak nerozlišuje.

2) Slovesa

dòngcí 动词 (M, str. 24; Š, str. 102)

Švarný se opět narodil od Ma Zhen nezabývá vysvětlením obecných funkcí a použitím sloves. Oba autoři se však podrobněji zabývají tranzitivními a intranzitivními slovesy.

Švarný dále rozděluje tranzitivní slovesa na ta, která se pojí jen s jedním předmětem, a ta, která se pojí se dvěma předměty, přímým a nepřímým. „Tak jako v češtině rozlišujeme i v čínštině slovesa tranzitivní (přechodná), pojící se s předmětem, popřípadě se dvěma předměty: přímým a nepřímým, a intranzitivní (nepřechodná).“ (ŠVARNÝ 1998: 102)

Tranzitivní slovesa: chī 吃 jíst, hē 喝 pít, xiě 写 psát.

Tranzitivní slovesa se dvěma předměty: gěi 给 dát, huán 还 vrátit, sòng 送 darovat.

Intranzitivní slovesa: kū 哭 plakat, xiào 笑 smát se, zǒu 走 odejít.

Ma Zhen dále zvlášť poukazuje na fakt, že tranzitivní slovesa nést předmět mohou, ale nemusí, což Švarný opomíjí. „To, že říkáme, že tranzitivní slovesa mohou nést komplement v žádném případě neznamená, že pokud se objeví ve větě, tak jej musí nést vždy.“ (MA 1997:25) Ma Zhen již však nezmiňuje, že ke slovesům tranzitivním řadíme i slovesa pojící se s předmětem lokativním, např. zài 在 být, zhù 住 bydlet, zhàn 站 stát.

Ma Zhen zvlášť nevyděljuje slovesa existence, např. yǒu 有 mít, být, shì 是 být, duō 多 mnoho, shǎo 少 málo a slovesa identifikace, např. shì 是 být, jiào 叫 nazývat se dāng 当 mít funkci. Nezmiňuje se ani o slovesech konexních, např. jiào 叫 nazývat se, ràng 让 nechat, nutit (někoho něco dělat), qǐng 请 prosit, zhuān 专, modálních (能愿动词), např. yào 要 chtít, néng 能

moci, kěyǐ 可以 moci, děi 得 muset, a fázových, např. lái 来 přijít, qù 去 jít někam, kāishǐ 开始 začít, jìxù 继续 pokračovat.

Hovoří však o slovesech vyjadřujících duševní pochody, která Švarný opomíjí. (Slovesa) „Krom několika sloves vyjadřující duševní pochody („想、喜欢、爱、恨“ atd..) obecně nemohou být modifikována přívlaskem „很“, nemůžeme říct „很写“, „很读“, „很学习“, „很成为“...“ (MA 1997: 25) ⁶

Ma Zhen některá z výše zmíněných kategorií sloves nevyděljuje, ale přesto je zmiňuje ve svém obecném popisu sloves: „(2)slovesa vyjadřují pohyb、činnost、existenci、změnu nebo záměr.“ (MA 1997: 24)

Výraz cúnzài 存在 existovat odkazuje ke slovesům existence, výraz yìyuàn 意愿 záměr poté odkazuje k modálním slovesům, jako jsou néng 能 moci, yīnggāi 应该 muset,

Dále je třeba upozornit na kategorii „predikativ“, kterou rozlišuje pouze Švarný. Zahrnuje do ní slovesa a adjektiva. „Vzhledem k těmto vlastnostem adjektiv je možno stanovit obecnější f.ch-ku: predikativ, zahrnující slovesa a adjektiva...“ (ŠVARNÝ 1998: 105)

Ma Zhen nezmiňuje kategorii „objektové sloveso“. „Tyto struktury jsou sice obdobou syntaktického vztahu sloveso – předmět, jsou však rovněž semi-morfologického charakteru (na přechodu ke kompozitům), ...“ (ŠVARNÝ 1998: 119) „Naproti tomu v SHK jsou tyto struktury zachycovány s oběma slabikami psanými zvlášť, takže nejsou nijak odlišeny od nejrůznějších jiných spojení dvou slov.“ (ŠVARNÝ 1998: 119) Je tedy možné, že Ma Zhen objektová slovesa chápe buď jako kompozita nebo jako oddělená slova a samotnou kategorii objektové slovo, které je přechodem mezi těmito dvěma stavy, nevyděljuje, a tedy o ní ani nepojednává. Švarný k objektovým slovesům dále píše: „Často se setkáváme s dvojslabičnými výrazy, jež připomínají vazbu slovesa s předmětem, ...“ (ŠVARNÝ 1998: 169) Je tedy také možné, že Ma Zhen Švarného objektová slovesa opravdu chápe jako výše zmíněnou vazbu slovesa s předmětem. Je však třeba upozornit, že dle Švarného druhou složku objektového slovesa jako předmět chápat nelze. Avšak složka, která vystupuje jako předmět slovesa,

⁶ (xiǎng 想 myslet, xǐhuan 喜欢 mít rád, ài 爱 milovat, hèn 恨 nenávidět); (hěn 很 velmi); (hěnxǐě 很写 „velmi psát“, hěndú 很读 „velmi číst“, hěn xuéxí 很学习 „velmi se učit“, hěn chéngwéi 很成为 „velmi se stát“)

se ve funkci podstatného jména vyskytuje v dané vazbě nebo v několika málo vazbách obdobných, nevyskytuje se však „samostatně“ (např. jako podmět nebo přívlastek).

Švarný dále hovoří o tzv. fázových slovesech, mezi která patří lái 来 přijít, qù 去 jít někam, kāishǐ 开始 začít, jìxù 继续 pokračovat. 来 a 去 však Ma Zhen označuje jako jednu ze tří kategorií směrových sloves (趋向动词). „V čínštině je celkově čtyřadvacet směrových sloves, dělí se do tří kategorií. Do první z nich spadají pouze výrazy „来 a 去“. (MA 1997: 85)

3) Adjektiva

xíngróngcí 形容词 (M, str. 25; Š, str. 105)

Švarný narozdíl od Ma Zhen dělí adjektiva na predikativní, např.: hǎo 好 dobrý, huài 坏 špatný, duō 多 mnoho, shǎo 少 málo a nepredikativní (attributiv), např.: nán 男 mužský, nǚ 女 ženský, fāng 方 hranatý, yuán 圆 kulatý kterým předchází sloveso identifikace shì 是 a za nimiž následuje výraz de 的. Na rozhraní mezi těmito dvěma druhy adjektiv zmiňuje Švarný barvy, např.: bái 白 bílý, hóng 红 červený. Zdá se však, že atributivní slova od adjektiv odlišuje a nepovažuje je za jejich součást. „Rozdílné vlastnosti atributivních slov od adjektiv vystihujeme tím, že je ve slovníčku nepřekládáme výrazy být hranatý, být kulatý atd., ale právě jen hranatý, kulatý atd.“ (ŠVARNÝ 1998: 184). Říká ale také „..., jejichž funkční vlastnosti označujeme f.ch-kou atributiv (nepredikativní adjektivum)“. (ŠVARNÝ 1998: 105) Není tedy možno jednoznačně prohlásit, jestli Švarný vnímá atributivní slova jako součást adjektiv nebo ne. „Na rozhraní mezi predikativními adjektivy a atributivy jsou slova označující barvy (srov. /bái/ “(být) bílý”, /hóng/ “(být) červený”, /lǜ/ “(být) zelený” aj.), jež mají tendenci tvořit struktury vlastní atributivům (např. predikát se sponou /shì/ a ukazatelem /d/), ale mohou tvořit i vazby vlastní predikativům (adjektivům), např. vystupovat v predikátu opatřeny příslovcem.“ (ŠVARNÝ 1998: 106)

Ma Zhen zdůrazňuje rozdílnost reduplikace adjektiv od reduplikace sloves. „Slovesa jsou i po reduplikaci stále slovesy, jelikož stále mohou být modifikovány výrazem „不“ a stále mohou nést předmět např. : 你为什么不看呢?,“ (MA 1997: 26) ⁷

„Gramatický charakter (vlastnosti) adjektiv se však po reduplikaci změní, po reduplikaci již nejsou adjektivy.“ (MA 1997: 26)

4) Stavová slova

zhuàngtài cí 状态词 (M, str. 26)

Švarný stavová slovesa nezmiňuje. Ma Zhen je vyděluje z adjektiv, od kterých se liší tím, že nemohou být modifikována příslovci, např. tōnghóng 通红 rudý, xuěbái 雪白 bělostný, bīngliáng 冰凉 ledový (zde ve významu velmi studený). „Na první pohled připomínají adjektiva, ale jejich gramatické vlastnosti se od adjektiv liší (nejsou si vůbec podobné).“ (MA 1997: 26) „Adjektiva vyjadřují vlastnosti, tato slova však všechna vyjadřují stav.“ (MA 1997: 27)

5) Rozlišující slova

qūbié cí 区别词 (M, str. 29; Š, str. 105)

„Níže zmíněná slova jsou v běžných knihách o gramatice nahlížena jako adjektiva. Ve skutečnosti se z pohledu gramatické funkce neshodují ani s adjektivy ani s výše zmíněnými stavovými slovy. Jejich gramatická funkce je velmi úzká, mohou buď tvořit přívlastek nebo se pojit s 的.“ (MA 1997: 29)⁸ Jedná se např. o gōng 公 samčí mǔ 母 samičí cí 雌 samičí (o ptácích) xióng 雄 samčí (o ptácích) hūn 荤 masitý sù 素 vegetariánský. Švarný v HČP tuto kategorii slov nezmiňuje. Je však možné, že se jedná o Švarného atributiv (nepredikativní adjektivum). „Atributivy jsou v naprosté většině slova jednoslabičná a vyskytují se jen v přívlastku (zde mají tendenci vytvářet s podstatným jménem, jež blíže určují, těsnou jednotku); v postavení predikátu vyžadují před sebou sloveso /shì/ „být“ a připojení pomocného slova /d/.“ (ŠVARNÝ 1998: 106) Zde se jedná např. o výrazy nán 男 mužský, jīn 金 zlatý, yín 银 stříbrný.⁹

6) Číslovky

shù cí 数词 (M, str. 29; Š, str. 106)

Ma Zhen dělí číslovky na základní a řadové a zmiňuje se o nich jen velmi krátce. Švarný upozorňuje především na vyjádření řádů a uspořádání čísel. Narozdíl od Ma Zhen za číslovku označuje také výraz jǐ 几 několik, kolik. „Vlastnosti ‚jednotkových‘ číslovek 1-9 (tj. především to, že v postavení před podst. jménem přibírají měrové slovo) má i otázkové slovo

⁷ (bù 不 zápornka); (nǐ wèi shénme bù kàn kàn ne 你为什么不看呢? Pročpak se nepodíváš?)

⁸ (de 的)

/jǐ/ ‚kolik‘ (touto číslovkou se ptáme na množství, na počet jednotlivin, nepřesahující 10) a zčásti i slovo /bàn/ ‚půl‘.“ (ŠVARNÝ 1998: 108) Ma Zhen se nezmiňuje o rozdílu v použití slov 二 a 两. „Jednoduchá číslovka /èr/ ‚2‘ se ve spojení s měrovými slovy nahrazuje slovem /liǎng/...“ (ŠVARNÝ 1998: 108)¹⁰

7) Měrová slova

liàngcí 量词 (M, str. 30; Š, str. 108)

Ma Zhen rozděluje měrová slova na nominální, verbální a časová: „Rozlišujeme mezi nimi nominální (jmenná) měrová slova, verbální (slovesná) měrová slova, časová měrová slova.“ (MA 1997: 30)

nominální (míngliàngcí 名量词)	gè 个 obecný numerativ; zhǒng 种 druh; tiáo 条 podlouhlé předměty; zhāng 张 tenké plošné předměty; jīn 斤 jednotka hmotnosti; chǐ 尺 jednotka délky
verbální (dòngliàngcí 动量词)	cì 次; huí 回; tàng 趟; biàn 遍 ¹¹
časová (shíliàngcí 时量词)	tiān 天 den; xiǎoshí 小时 hodina; fēn(zhōng) 分(钟) minuta; miǎo 秒 sekunda ¹²

Švarný dělí měrová slova následovně: měrové jednotky, numerativy, měrová jména, slovesné numerativy. „Zvláštní skupinu tvoří měrové jednotky velmi obecného významu, které často ani nepřekládáme, např. /zhǒng/ ‚druh‘, /yàng/ ‚způsob‘, /xiē/ obecné označení plurality...“ (ŠVARNÝ 1998: 109) „Další skupinu měrových jednotek tvoří označení fyzikálních veličin (měr, vah apod.),...“ (ŠVARNÝ 1998: 109)

Měrové jednotky (qún 群 skupina, wǎn 碗 miska, píng 瓶 sklenice, zhǒng 种 druh, xiē 些 obecný numerativ plurálu, jīn 斤 jednotka hmotnosti)

⁹ viz. HČP str. 106

¹⁰ (èr 二 dvě, liǎng 两 dvě (oba výrazy se liší použitím))

¹¹ výrazy vyjadřující četnost slovesného děje

„Pokud měrová slova označují skupiny jednotlivin nebo určitá množství jmen látkových, označujeme je jako měrové jednotky. Lexikální význam měrových jednotek zůstává zpr. zachován, takže je i překládáme“. (ŠVARNÝ 1998: 109)

Numerativy (gè 个 obecný numerativ, bǎ 把 předměty s držadlem, běn 本 knihy) - Měrová slova označující jednotliviny. Obvykle nepřekládáme.

Měrová jména (tiān 天 den, yè 夜 noc, nián 年 rok) - Nenásleduje za nimi podstatné jméno. Nepojí se s numerativem.

Slovesné numerativy (tàng 躺, cì 次, huí 回, xià 下)¹³ - Označují, kolikrát se děj označený slovesem uskutečnil.

8) Zástupná slova (Zájmena)

dàicí 代词 (M, str. 31; Š, str. 98)

Ma Zhen definuje zástupná slova (zájmena) jako slova se zástupnou nebo označující funkcí. Dělí je do následujících tří kategorií:

osobní (rénchēng dàicí 人称代词)	wǒ 我 já; nǐ 你 ty; tā 他 on; wǒmen 我们 my; nǐmen 你们 vy; zánmen 咱们 my; dàjiā 大家 všichni; biérén 别人 ostatní; zìjǐ 自己 sám (já, ty, on,...); rénjiā 人家 ostatní
ukazovací (zhǐshì dàicí 指示代词)	zhè 这 tento; nà 那 tamten; zhèlǐ 这里 zde; nàr 那儿 tam; zhème 这么 takto; zhèmeyang 这么样 takovýto; nàmeyang 那么样 takový
otázková (yíwèn dàicí 疑问代词)	shéi 谁 kdo; shénme 什么 co; jǐ 几 kolik; duōshǎo 多少 kolik; nǎ 哪 kde, který; nǎlǐ 哪里 kde; zěnmě 怎么 jak; zěnmě yàng 怎么样 jaký, jak

Na seznamu Ma Zhen je vhodné si povšimnout, že mezi zájmena řadí i výraz jǐ 几 kolik, který

¹² viz. MZ str. 30

¹³ Zde překlad kvůli komplikovanosti vynechán.

sice Švarný chápe jako otázkové slovo, ale také jako číslovku (viz. kapitola 6).

Švarný taktéž vyděluje kategorii osobních (wǒ 我 já; nǐ 你 ty; tā 他 on) a otázkových zájmen (shéi 谁 kdo; shénme 什么 co), avšak místo kategorie „ukazovací zájmeno“ používá kategorii „deiktické slovo“. Zde se dostáváme k problematice použitých materiálů. MZ je psána v čínštině. Čínský termín pro zástupné slovo (zájmeno) je dàicí 代词. V tomto čínském termínu se nevyskytuje část, která by referovala ke jménu. Ma Zhen se tedy nemusí zabývat problematikou deiktických slov, jejichž funkce odpovídá funkci, kterou vyjadřuje termín „zástupná slova“. Švarný však nemůže neupozornit na skutečnost, že použití termínu zájmena pro ukazovací zástupná slova v čínštině je chybou. Proto zde vytvořil kategorii „deiktická slova“. Deiktická slova nemůžeme označit za zájmena proto, že samotná deiktická slova nemohou jména zastupovat. „...nejde o zástupná slova, nýbrž jen o slova ukazovací (deiktická), která nemohou sama o sobě vystupovat ve funkci ‚zájmen‘ (tj. zástupných slov místo jmen), ...“ (ŠVARNÝ 1998: 90) Zastupovat jména mohou pouze v případě, kdy přiberou měrové slovo. Švarný dále zvlášť vyděluje zájmeno zìjǐ 自己 sám a upozorňuje na absenci zájmena „to“. „Kde je třeba podmět vyjádřit, expletivní zájmeno „to“ se nahrazuje zájmeny /zhè/ ‚toto, to‘ nebo /nà/ ‚tamto, to‘...“ (ŠVARNÝ 1998: 98)

Švarný, ač na straně 99 HČP používá označení „otázková zájmena“, se k této skupině slov později vyjadřuje jako k otázkovým slovům. „Čínština stále používá jedněch a těchže slov otázkových, jež nabývají významu našich zájmen a slov tázacích, neurčitých, záporných atd.“ (ŠVARNÝ 1998: 187) Zde jsou původní otázková zájmena označena za otázková slova, která nabývají významu našich zájmen a slov tázacích. Zdá se, že se zde Švarný rozhodl ponechat označení „zájmena“ češtině a při popisu čínštiny se přiklonit k označení „zástupná slova“ (tímto názvem můžeme označit i slova deiktická).

Příklady deiktických slov: zhè 这 tento, zde , nà 那 tamten, tam , nǎ 哪 který.

Příklady deiktických slov s měrovými slovy: zhèi zhāng zhuōzi 这张桌子 tento stůl, nèi jiàn shìr 那件事 tamta záležitost.

Dále se oba autoři liší v přístupu k otázkovým zájmenům, zde Švarný zmiňuje tři jejich funkce: tázací, neurčitá a záporná. Ma Zhen však tvoří pouze dvě kategorie: rènzhǐ 任指 a xūzhǐ

虚指.

(rènzhǐ 任指) - kategorie neexistence výjimky, např. shéi dōu 谁都 všichni, shéi yě 谁也 všichni, nikdo - . shéi 谁 zde referuje k „vše, nic, všichni, nikdo.

(xūzhǐ 虚指) - kategorie neurčitosti, např. tā hǎoxiàng yào shuō shénme 他好像要说什么 Zdá se, že chce něco říci – shénme 什么 zde referuje k neurčitému „něco“.

Jak jsme již zmínili v úvodu, Ma Zhen zřejmě záporné použití zájmen kategorie neexistence výjimky považuje za přirozené a tedy jej zvláště nevyděljuje, což můžeme považovat za nedostatek, kterým bude pravděpodobně trpět většina čínských gramatik.

9) Adverbia

fùcí 副词(M, str. 31; Š, str. 111)

Ma Zhen o nich říká, že jsou schopna tvořit pouze adverbialní určení, výjimkou jsou adverbia hěn 很 a jí 极, která mohou vystupovat také jako komplement. Švarný poznamenává, že „...adverbia se v čínštině vyskytují jen v bezprostředním spojení s (následujícím) slovesem nebo jiným slovesem predikativního charakteru, tj. adjektivem, modálním slovesem nebo prepozičním slovesem (mohou ovšem stát i před jinými adverbii).“ (ŠVARNÝ 1998: 111) Adverbia hěn 很 a jí 极 jako výjimky nezmiňuje.

10) Prepoziční slovesa

jiècí 介词 (M, str. 33; Š, str. 112)

Ma Zhen dělí prepoziční slovesa na dva druhy: na ta, která již plně ztratila svůj původní význam a ta, která si svůj význam částečně zachovala (např. : zài 在 být, dào 到 dorazit, gěi 给 dát, gēn 跟 s, bǐ 比 srovnání). Švarný je takto nedělí.

Použití prepozičních sloves s částečně zachovaným původním významem:

A (funkce slovesa)

B (funkce prepozičního slovesa)

A bàbà zài lǎolǎo jiā ne 爸爸在姥姥家呢。Tatínek je přece u babičky.

B zài zhǐshàng xiěle gè "fú" zì 在纸上写了个 "福" 字。Na papír napsal znak „štěstí“.

A tā zuótiān yǐjīng dào shànghǎi le 他昨天已经到上海了。 Už včera dorazil do Šanghaje.

B dào nǎr qù zhǎo a 到哪儿去找啊? Kam (to) tak asi mám jít hledat?¹⁴

11) Spojky

liáncí 连词 (M, str. 34; Š, str. 113)

Ma Zhen rozděluje spojky do tří skupin podle toho, co jsou schopny spojovat:

- 1) pouze slova a idiomy;
- 2) pouze fēnjù 分句 (jednotlivé věty v souvětí) nebo věty;
- 3) slova, idiomy a mohou spojovat také fēnjù 分句 nebo věty.

Dále rozlišuje devět druhů vztahů, které spojky mohou vyjadřovat.

12) Pomocná slova

zhúcí 助词 (M, str. 35; Š, str. 114)

Ma Zhen dělí pomocná slova na gramatické strukturní ukazatele (结构助词) a větné částice slovesného času (时态助词). V první kategorii zmiňuje de 的, de 地, de 得, suǒ 所. Švarný svůj seznam obohacuje o ukazatel plurality jmenných výrazů men 们. Již však nezmiňuje výraz suǒ 所.¹⁵

Částice de 的 se dle Ma Zhen připojuje za modifikátor (修饰语) a přívlastek (定语), dle Švarného k přívlastňovacím a kvantitativním přívlastkům. Částice de 地 se dle Ma Zhen připojuje za modifikátor (修饰语) a adverbciální určení (状语). Dle Švarného se připojuje k dvoj- a víceslabičným výrazům ve funkci adverbciálního určení. Částice de 得 se dle Ma Zhen vkládá mezi přísudek (述语) a komplement (补语). Dle Švarného ke slovesům, za nimiž následuje komplement stupně.¹⁶

Ma Zhen dále mezi použití částice de 的 řadí její přidání za podstatná jména, slovesa, adjektiva, rozlišující slova nebo idiomy, čímž vzniká struktura s výrazem de 的, která má

¹⁴ více viz. MZ str. 33

¹⁵ viz. HČP str. 115, 3.1.11.3

¹⁶ viz. příslušná kapitola v HČP a MZ

gramatickou funkci podstatného jména a zastupuje věci (事物), může tvořit podmět (主语), ale také předmět (宾语). Dále je třeba poznamenat, že: „I když se pomocná slova z odd. 3.1.11.2 a 3.1.11.3 někdy označují za ‚gramatické přípony‘, je třeba i je považovat za slova.“ (ŠVARNÝ 1998: 116)

Mezi větné částice slovesného času (时态助词) řadí le 了, zhe 着, guo 过. Tyto stejné částice Švarný označuje za vido-časové slovesné gramatické ukazatele (动态助词).

U větných částic yǔqì zhìcí 语气助词, které Ma Zhen označuje jako yǔqìcí 语气词, Švarný nezmiňuje možnost umístění ve středu věty za podmět (主语) nebo adverbiální určení (状语). „Modální partikule také mohou být použity uprostřed věty, hlavní je, aby byly za podmětem a adverbiálním určením.“ (MA 1997: 37) Ma Zhen označuje yǔqìcí 语气词 jako modální partikule. Vyděluje pro ně samostatný slovní druh, viz kap. 13.

Např. duì xiǎowáng a, jiù děi yǒu nàixīn 对小王啊,就得有耐心 S mladým Wangem je třeba mít trpělivost – použití yǔqìcí 语气词 na jiném místě než na konci věty.

13) Modální partikule

yǔqìcí 语气词 (M, str. 36; Š, součást kapitoly „pomocná slova“)

14) Citoslovce

tàncí 叹词

15) Onomatopoická slova

xiàngshēngcí 象声词

Švarný k oběma slovním druhům (14, 15) pouze poznamenává, že se řadí mimo rámec slov s ostatními funkčními charakteristikami. U onomatopoických slov (象声词) neuvádí, že sama mohou tvořit větu. Takovou větu nazýváme větou jednočlennou (独词句). „Onomatopoická slova mohou sama tvořit větu.“ (MA 1997: 37)

Švarný dále hovoří o tzv. komplementu (补语). „Soudě podle jednotek, kterým se tato charakteristika ve slovníku přisuzuje, jedná se o ten typ komplementů, který v GHČP označujeme jako směrové a výsledkové modifikátory.“ (ŠVARNÝ 1998: 118) „Komplement je umístěn

za přísudek 述语, je členem, který přísudek 述语 dovysvětluje.“ (MA 1997: 84)¹⁷ Mezi obě složky modifikovaného slovesa je možné vložit předmět, komplement také může tvořit tzv. potenciální formu. Švarný o něm hovoří jako o slovním druhu, zatímco Ma Zhen jej vnímá jako větný člen. Švarný dále za slovní druhy považuje předpony (词头) a přípony (词尾).

Předpony: „Nečetné jednotky s touto f.ch-kou se vyskytují jako první slabiky určitých struktur, např. slabika /dì-/ (pův. znamená pořadí), pomocí níž se tvoří číslovky řadové, ...“ (ŠVARNÝ 1998: 117) Dále také lǎo 老 starý, fēi 非 zápornka, hǎo 好 dobrý, nán 难 obtížný,

Přípony: „Takto bývají označeny některé jednoslabičné tónické báze s poměrně vysokou ‚schopností tvořit lexikální jednotky‘ (/gòucí nénglì/), vytvářející podst. jména, srov. např.“ (ŠVARNÝ 1998: 117) Např. zhě 者, jiā 家, yuán 员, zhǎng 长¹⁸

VI) Věta jednoduchá

dānjù 单句 (M, str. 43; Š, str. 122)

Dle Ma Zhen obvykle obsahuje podmět (主语) a přísudek (谓语). „Tento druh věty, který obsahuje jak podmět tak přísudek obvykle nazýváme větou úplnou.“ (MA 1997: 43) Ma Zhen na ně tedy nahlíží jako na základní skladební dvojici v češtině. Dalším důkazem této domněnky je následující citace: „Podmět a přísudek jsou ve větě dva nejdůležitější větné členy, které jsou v těsném svazku, podmět je cílem (objektem) formulace, přísudek podmět formuluje (říká, co se mu stalo), což na nás klade požadavek, abychom při formování věty nejdříve dbali spolupráce podmětu s přísudkem. Je třeba se snažit, aby byla formulace vedená přísudkem k podmětu co možná nejpřesnější a nejvhodnější.“ (MA 1997: 64) Podmět i přísudek mohou být jak jedním slovem, tak idiomem.

Švarný však hovoří o predikativním a jmenném komplexu. Jádrem věty je predikativní komplex, kterým je sloveso nebo adjektivum. „...za jádro věty považujeme vždy predikativ (sloveso nebo adjektivum), kolem kterého se organizují všechny ostatní větné členy.“ (ŠVARNÝ 1998: 122) „Predikativním komplexem v širším slova smyslu je tedy celá věta se všemi jejími preverbálními větnými členy (včetně podmětu a vazeb s prepozičními slovesy, které mohou i kumulovat) i všemi postverbálními větnými předměty a komplementy.“ (ŠVARNÝ 1998: 122)

¹⁷ (shùyǔ 述语)

V HČP se však rozhodl nahlížet na predikativní komplex jiným způsobem: „Zde však užíváme termínu predikativní komplex v užším slova smyslu jako označení vazby predikativu (slovesa nebo adjektiva), který je určován, rozvíjen, členy v jeho bezprostředním sousedství.“ (ŠVARNÝ 1998: 122) „Jádrem jmenného komplexu je podstatné jméno (též synsémantické měrové jméno), zájmeno, jméno místa a jméno času. Předcházejícím, blíže určujícím rozvíjejícím členem je přívlastek (/dìngyǔ/),“ (ŠVARNÝ 1998: 123)

Ma Zhen dále rozebírá věty neúplné, které dělí na věty bezpodmětné (无主句), které nemusí být závislé na kontextu, a na věty neúplné podmětne-přísudkové (不完全主谓句), které na kontextu závislé jsou. Dále také zmiňuje věty obsahující pouze jedno slovo, tyto věty nazývá větami jednočlennými (独词句). „Některé věty dokonce obsahují pouze jedno slovo. Nepřipadá v úvahu, aby (takové věty) obsahovaly jen tak nějaký větný komponent (člen).“ (MA 1997: 46)

Řadí je mezi věty neúplné, např. shéi 谁? Kdo?, wǒ 我。 Já. .

1) Podmět a přísudek

zhǔyǔ hé wèiyǔ 主语和谓语

(M, str. 46; Š, str. 122)

Definice jádra Švarného jmenného komplexu se shoduje s definicí podmětu Ma Zhen, až na to, že Ma Zhen zvlášť upozorňuje na fakt, že také číslovky a měrová slova mohou tvořit podmět, zatímco Švarný tuto možnost nezmiňuje. Ma Zhen dále řadí mezi slova, která mohou tvořit podmět, také slovesa a adjektiva, jelikož můžeme tématem naší promluvy učinit různé druhy dějů, činností, tvarů a vlastností. Ma Zhen nakonec zmiňuje idiomy a strukturu s výrazem de 的, které také mohou tvořit podmět.

Příklady:

qī děngyú wǔ jiā èr 七等于五加二。 Sedm se rovná pět plus dva. – podmětem je číslovka.

.

wǔ běn tài duō le 五本太多了。 Pět (svazků) je příliš mnoho. – podmětem je měrové slovo.

Pět (svazků) je příliš mnoho.

¹⁸ více viz. HČP str. 117

bǐsài zhèng zài jǐnzhāngde jìnxíng 比赛正在紧张地进行。Soutěž zrovna napjatě pokračuje.

– podmětem je sloveso.

xūxīn shǐ rén jìnbù, jiāoào shǐ rén luòhòu 虚心使人进步, 骄傲使人落后。Skromnost způsobuje, že lidé postupují vpřed, arogance, že lidé zaostávají (upadají). - (zde se hovoří o lidských schopnostech).

– podmětem je adjektivum.

chuānde dōu zhǔnbèi hǎo le 穿的都准备好了。Oblečení je všechno přichystáno.

– podmětem je struktura s výrazem 的.¹⁹

Přísudek dle Ma Zhen mohou tvořit slovesa, adjektiva a stavová slova. Nejčastěji jej však tvoří verbální a adjektivní idiomy. Švarný nezmiňuje stavová slova, která však Ma Zhen zvláště vyděluje z tradičních adjektiv. Můžeme tedy předpokládat, že je Švarný považuje za součást adjektiv. Nenachází se totiž ani v jeho přehledu slovních druhů. Skutečnost, že Švarný nezmiňuje idiomy jako členy tvořící podmět a přísudek, můžeme přisoudit tomu, že za predikativní a jmenný komplex nepovažuje jen samotný podmět a přísudek, jak je chápe Ma Zhen, ale chápe je jako podmět, popřípadě přísudek, a členy, které se na něj váží. Švarného „komplex“ se tedy zdá být shodný s termínem „idiom“ Ma Zhen.

Ma Zhen se o podmětu vyjadřuje jako o tématu věty, Švarný však upozorňuje, že je třeba se přidržet označení „podmět“. V určitých případech se totiž stává tématem věty tzv. anteponovaný jmenný člen, který však není podmětem. Anteponovaným větným členem obvykle bývá již určitý a známý předmět slovesa. „Podržíme však pro tento větný člen v čele věty termín ‚podmět‘, protože v určitých případech mu může předcházet další ‚téma‘, tzv. anteponovaný větný člen (viz ÚSHČ § 24, YD 94–97).“ (ŠVARNÝ 1998: 138)

2) Přísudek s členem zřetelově vymežovacím

zhǔwèi wèiyǔ 主谓谓语句 (M, str. 57)

„Jediným jmenným členem, který zařazujeme do predikativního komplexu (v užším slova smyslu) je člen zřetelově vymežovací.“ (ŠVARNÝ 1998: 122) „Věty, ve kterých je přísudek zastoupen idiomem s-p obvykle nazýváme věty s přísudkem se jmenným členem zřetelově vymežovacím.“ (MA 1997: 57) Švarný člen zřetelově vymežovací chápe jako součást

predikativního komplexu, který je zde protikladem komplexu jmenného. O Ma Zhen bychom mohli předpokládat, že větu pouze rozdělí na část podmětnou a přísudkovou a celou ji nazve idiomem s-p. V tomto případě však Ma Zhen postupuje více do hloubky a vytváří pojmy „malý“ a „velký podmět“ a „malý“ a „velký přísudek“, aby rozlišila podmět a přísudek na nejvyšším patře, kdy vnímáme pouze dva větné členy v celé větě a podmět a přísudek na patře nižším, kdy vnímáme zvlášť podmět celé věty a přísudek dále dělíme na podmětnou a přísudkovou část. Ma Zhen zde porušila svůj návyk vnímat konstrukci v patrech. Tím, že pocítila nutnost rozlišit oba podměty a přísudky, je v podstatě posunula na stejnou úroveň. Musíme si však uvědomit, že na jednom patře nemůže zároveň existovat velký přísudek a malý podmět s malým přísudkem, proto na nejvyšší patro postavíme pouze velký podmět a malý podmět s malým přísudkem a dostaneme se k reálné struktuře věty, kdy si uvědomíme, že na sebe těsně navazují dva jmenné členy, přičemž druhý z nich pouze odkazuje k části toho prvního. Ačkoliv to není u Ma Zhen zvykem, celou strukturu můžeme také vnímat jako velký podmět - malý podmět - malý přísudek. Takovéto vnímání Ma Zhen ani přímo nezmiňuje a můžeme si jej jen domýšlet na základě jejího přístupu k této problematice. Jedná se o jakýsi přechod mezi verzí A, kdy je základní strukturou idiom s-p s dále děleným přísudkem, a verzí B, kdy je základem taktéž idiom s-p, avšak dále je třeba dělit podmět. Ve verzi B je totiž podmětem idiom szmasm, ve kterém je původní velký podmět modifikátorem původního malého podmětu. Pokud bychom rozlišení podmětu na velký a malý chápali pouze jako označení členu nadřazeného a podřízeného, tak bychom mohli zachovat výše zmíněnou strukturu velký podmět - malý podmět - přísudek (o malém přísudku je zde zbytečné hovořit, jelikož zde není velký přísudek) s tím, že by bylo třeba zaměnit pozici velkého a malého přísudku.

3) Přísudek 述语 a předmět

shùyǔ hé bīnyǔ 述语和宾语

(M, str. 69; Š, str. 139)

Dle Švarného je předmět jmenným členem následujícím po tranzitivních slovesech.“ ..., s výhradami tak nazýváme i jmenné členy po slovesech identifikačních a slovesech (nebo slovesných komplexech) existence. Po slovesech tranzitivních následuje předmět přímý, nepřímý (po některých slovesech mohou následovat oba současně) nebo lokativní.“ (ŠVARNÝ 1998:

¹⁹ viz. MZ str. 47

Dle Ma Zhen bychom mohli předmět označit za cíl vlivu děje, který vyjadřuje přísudek 述语. Konkrétněji může být:

1) akceptorem, popřípadě trpitelem	kànshū 看书 číst
2) činitelem činnosti vyjádřené přísudkem 述语	láile wèi xīn lǎoshī 来了位新老师 Přišel nový učitel
3) vyjádřením místa	huí běijīng 回北京 Vrátil se do Pekingu
4) předmětem závislým na ději	xǐ liángshuǐ 洗凉水 Mýt (se) studenou vodou
5) vyjádřením množství	jiè le sì běn 借了四本 Půjčil (jsem si) čtyři svazky
6) vyjádřením vlastnictví, existence věci	(zhuōshàng) yǒu běn shū (桌上)有本书 (Na stole) je kniha
7) vyzdvižením konkrétního obsahu děje	xīwàng duō yǎn jǐ chǎng 希望多演几场 Přál bych si ještě zahrát několik představení

Švarný zmiňuje pouze předmět lokativní, kterému odpovídá předmět vyjádření místa Ma Zhen, a dále předmět identifikace, který Ma Zhen nezmiňuje. Posledním zmíněným je předmět existence, kterému odpovídá předmět vyjádření vlastnictví, existence věci. Poslední zmíněný druh předmětu tvoří tzv. věty existence. Ma Zhen se nezmiňuje o schopnosti předmětu tvořit anteponovaný větný člen ani o tzv. prázdném předmětu.

4) Přísudek 述语 a komplement

shùyǔ hé bǔyǔ 述语和补语 (M, str. 83; Š, str. 141)

Komplement je dle Ma Zhen členem, který vysvětluje přísudek 述语. Vůči přísudku 述语 může tvořit doplněk různého charakteru. Ma Zhen komplementy dělí do čtyř kategorií na výsledkový

(结果补语), potenciální formu modifikovaného slovesa (可能补语), komplement stupně (程度补语) a na komplement místní a časový (时地补语).

Švarný dělí komplementy na komplement směrový a výsledkový, které řadí do jedné skupiny, a na komplement stupně. Dále vyděluje komplement kvantitativní, který dělí do tří následujících kategorií: komplement časového trvání (时量补语), četnosti slovesného děje (动量补语) a komplement míry (数量补语).

a) Výsledkový komplement

jiéguǒ bǔyǔ 结果补语 (M, str. 84 ; Š, str. 143)

Výsledkový komplement se váže obvykle na slovesa (xǐgānjìng 洗干净 umýt do čista). „V tomto druhu idiomu předmět-komplement jsou přísudek tvořící členy obvykle omezeny na slovesa.“ (MA 1997: 84) Váže se ale také na některá adjektiva, jako je např. rè 热 horký, lèi 累 unavený, è 饿 hladový. „Jisté malé množství monosylabických adjektiv např.: 热, 累, 饿 také může nést výsledkový komplement“ (MA 1997: 85)²⁰. Avšak komplement těchto adjektiv může tvořit pouze omezená skupina sloves, např. sǐ 死 zemřít, kuā 垮 zhroutit se, bìng 病 onemocnět. „Jako komplementy (modifikátory) výsledkové (/jiéguǒ bǔyǔ/) se označují různé jednotky slovesné a adjektivní (ať již jednoslabičné nebo dvojslabičné, tónické nebo atónické), jež se připojují ke slovesům za účelem vyznačení úspěšného, uspokojujivého, zdárného (případně, podle sémantického obsahu modifikátoru, neúspěšného, neuspokojujivého, nezdařeného) dosažení cíle slovesného děje.“ (ŠVARNÝ 1998: 143) O možnosti vázat komplement na adjektiva se Švarný nezmiňuje. „Mezi elementy, které se v čínských učebnicích čínštiny řadí mezi výsledkové komplementy, jsou i některé, jako např. (v závorkách opět uvádíme významy, které jim přísluší, když vystupují jako samostatná slova, v tomto případě adjektiva) /mǎn/ (,být plný‘), /zǎo/ (,být časný‘), /wǎn/ (,být pozdní‘) aj., které mají stejnou funkci jako výsledkové modifikátory, avšak se slovesem, ku kterému se připojují, nevytvářejí potenciální formu.“ (ŠVARNÝ 1998: 144) Například láiwǎn 来晚 přijít pozdě, lái zǎo 来早 přijít brzy, zuò mǎn 坐满 plně obsadit, wǎn 晚 pozdní, zǎo 早 brzký, mǎn 满 plný Švarný označuje jako nepravé modifikátory. Jako výsledkové komplementy jsou dle Švarného v SHK dále označeny výrazy zài 在 být, dào 到

²⁰ (rè 热 horký, lèi 累 unavený, è 饿 hladový)

dorazit (někam), gěi 给 dát, které Ma Zhen nezmiňuje.

b) Potenciální forma modifikovaného slovesa

kěnéng bǔyǔ 可能补语 (M, str. 87 ; Š, str. 141)

Vytvoření potenciální formy Švarný popisuje jako vložení atónových ukazatelů de 得 a bu 不 mezi základní sloveso a komplement. Ma Zhen takové vysvětlení označuje za pohodlné. Švarného vysvětlení je opravdu zjednodušené. Ve skutečnosti se v pozitivním tvaru ukazatel de 得 pojí ke slovesu, zatímco v negativním tvaru se ukazatel bu 不 pojí ke směrovému nebo výsledkovému modifikátoru.

c) Komplement stupně

chéngdù bǔyǔ 程度补语 (M, str. 88; Š, str. 145)

Dle Švarného rozlišujeme několik druhů takovýchto komplementů, a to jednak na základě toho, jestli sloveso nebo adjektivum, ke kterému sloveso přistupuje, je či není opatřeno ukazatelem de 得, a jednak na základě toho, jak je tvořen a vyjádřen predikativní výraz ve funkci komplementu.

Ma Zhen však komplement stupně dělí jen do dvou skupin na základě toho, jestli je v komplementu obsažen ukazatel de 得 nebo ne. Dále upozorňuje na skutečnost, že pozitivní tvar s de 得 je možno chápat dvojím způsobem. Např. xǐ de hěn gānjìng 洗得很干净 umyto velmi čistě, jehož negativní formou je xǐ bù gānjìng 洗不干净 nebýt umytý do čista, nebýt schopen umýt do čista, ale také xǐ de bùgānjìng 洗得不干净 nebýt umytý do čista. Na výraz xǐ de hěn gānjìng 洗得很干净 tedy můžeme nahlížet jako na idiom p-k nesoucí komplement stupně, ale také jako na idiom p-k nesoucí potenciální formu modifikovaného slovesa.

VII) Srovnání náhledů na větnou strukturu a gramatiku jako celek

Názory Ma Zhen a Švarného se liší již v úhlu pohledu na samotné základy větné struktury. „Větu v čínštině nerozdělujeme na dvě části (podmětovou a přísudkovou), nýbrž za jádro věty považujeme vždy predikativ (sloveso nebo adjektivum), kolem kterého se organizují všechny

ostatní členy věty.“ (ŠVARNÝ 1998: 122) Ma Zhen se k problematice jádra věty nevyjadřuje přímo, z náznaků však můžeme usoudit, že za jádro věty považuje podmět a přísudek podobně, jak je vidíme my v češtině. „Věta obvykle obsahuje podmět a přísudek, tyto dvě části. např. (4) 老师教。老师 je podmět, 教 je přísudek. Tento druh věty, která obsahuje jak podmět tak přísudek obvykle nazýváme věta úplná.“ (MA 1997: 43) ²¹ Na citaci vidíme, že Ma Zhen za základ věty považuje vazbu podmětu a přísudku. „Pokud jsou oba zmíněné členy ve větě přítomny, tak je věta považována za úplnou.“ (MA 1997: 45). Nesmíme však zapomenout, že vztah mezi nimi je poměrně volný. „Vztah mezi podmětem (/zhǔyǔ/) a přísudkem(/wèiyǔ/) je v důsledku toho daleko volnější.“ (ŠVARNÝ 1998: 138)

Na druhou stranu je třeba zmínit, že Ma Zhen klade značný důraz na přísudek, když se zabývá idiomy. „Predikátově (přísudkově)-předmětný idiom je také tvořen dvěma částmi, první část vyjadřuje určitý druh pohybu, činnosti, je jádrem celého idiomu,...“ (MA 1997: 13) Na této citaci vidíme, že Ma Zhen za jádrové slovo tohoto druhu idiomu považuje přísudek, v případě složitějšího idiomu, bychom hovořili o přísudkové části.

Následují ostatní skupiny nesoucí přísudek. „Jádro p-k idiomu je také v první části, také ji nazýváme predikátem, druhou část poté nazýváme komplementem.“ Jádrem idiomu tvořeného přísudkem a komplementem je tedy přísudek. Pokud se podíváme na zhǔwèi cízǔ 主谓词组, tedy na skupinu tvořenou podmětem a přísudkem, kde by Ma Zhen měla jasně určit, který ze členů je ve struktuře věty důležitější, tak zjistíme, že se k této problematice opět přímo nevyjadřuje. Podmět je zde také označen jako téma a přísudek poté za člen vysvětlující čím nebo kým podmět je, co dělá, nebo jaký je. V idiomu tvořeného modifikátorem a slovem modifikovaným nemůžeme náhled Ma Zhen určit, jelikož se zde nejedná o podmět a přísudek, ale pouze o modifikátor a jádrové slovo, kdy modifikátor tvoří buď přívlastek (定语) nebo adverbiální určení (状语).

V případě liánhé cízǔ 联合词组 jednotlivé členy Ma Zhen jako běžné větné členy nevnímá, nezmiňuje se totiž o jejich vzájemné nadřizenosti a podřizenosti, hovoří pouze o dvou druhích vztahu, vztah rovnocennosti (并列关系) a vztah možnosti výběru (选择关系). Ma Zhen obvykle členy ve větě vnímá jako nerovnocenné, rozložené do vrstev. Zde tedy nemůžeme hovořit o situaci, kdy bychom mohli jednoznačně určit, který ze členů je „důležitější“. Nehledě

²¹ (lǎoshī jiào 老师教 Učitel učí, lǎoshī 老师 učitel, jiào 教 učít)

na to, že členy v takové skupině snad ani ve vztahu podmět-přísudek, přísudek-předmět nejsou.

Další skupinou je liándòng cízǔ 连动词组, Ma Zhen však nepoznamenává nic bližšího k tomu, co bychom měli chápat jako jádro této skupiny. „Děj, který vyjadřuje každé ze sloves v 连动词组 pochází ze stejného centra.“ (MA 1997: 53)²² Z toho bychom mohli usoudit, že za centrum této skupiny považuje původce děje, kterým je podmět. K dìxì cízǔ 递系词组 Ma Zhen opět neříká nic, co by se týkalo dané problematiky. Pokud se však podíváme na jeden z příkladů, tak zjistíme, že se v podstatě jedná o idiom tvořený přísudkem a předmětem obohacený o další sloveso, které však není součástí tohoto idiomu, např. tā qǐng nín qù 他请您去 Zve vás (abyste tam šel) . Ma Zhen v učebnici celou větu dělí na podmět tā 他 on a přísudek qǐng nín qù 请您去 Vás zve (abyste tam šel), jde tedy o idiom tvořený podmětem a přísudkem, zhǔwèi cízǔ 主谓词组, ve kterém, jak jsme již uvedli, Ma Zhen hlavní člen nerozlišuje. Dále rozdělíme přísudek qǐng nín qù 请您去 na přísudek qǐng 请 zvat a předmět nín 您 Vy. Jak jsme poznamenali výše, centrem idiomu tvořeného přísudkem a předmětem je sloveso, člen qù 去 jít někam zde můžeme vnímat jako přísudek skupiny nín qù 您去 abyste šel . V dìxì cízǔ 递系词组 jsme tedy schopni určit hlavní členy jednotlivých skupin (pokud to charakter těchto skupin dovoluje), a minimálně v uvedeném příkladu jsme schopni určit hlavní člen celé dìxì cízǔ 递系词组, kterým je stejně jako ve skupině přísudek-předmět sloveso. Nejsme již však schopni určit hlavní člen celé věty, jelikož to neumožňuje její charakter, jde totiž o skupinu podmět-přísudek. Švarný tento druh skupiny označuje jako účelové věty, viz. HČP str. 245. O liánsuǒ cízǔ 连锁词组 opět nemůžeme z pohledu Ma Zhen nic prohlásit, jelikož se jedná o skupinu podmět-přísudek. Přísudek této skupiny je dále také skupinou podmět-přísudek.

Podle informací, které se v MZ nacházejí u úplných vět, neboli u vět, které obsahují jak podmět, tak přísudek a samotné jsou tedy idiomem podmět-přísudek, nemůžeme určit jejich hlavní člen, jak o něm hovoří Ma Zhen u některých idiomů: „Predikátově (přísudkově)-předmětný idiom je také tvořen dvěma částmi, první část vyjadřuje určitý druh pohybu, činnosti, je jádrem celého idiomu,...“ (MA 1997: 13), ani jak o něm hovoří Švarný: „..., nýbrž za jádro věty považujeme vždy predikativ (sloveso nebo adjektivum), kolem kterého se organizují všechny ostatní členy věty.“ (ŠVARNÝ 1998: 122)

Nezbývá nám tedy než se přiklonit k již výše zmíněné citaci: „Pokud jsou oba zmíněné

členy ve větě přítomny, tak je věta považována za úplnou.“ (MA 1997: 45) a za reálně použitelný náhled Ma Zhen považovat tvrzení, že základními členy ve větě jsou podmět a přísudek.

VIII) Patrové/úrovňové vnímání věty

Ma Zhen při vysvětlování gramatiky a konstrukce čínských vět často klade důraz na jejich patrovité uspořádání, nutí nás tedy vnímat jednotlivé členy v hierarchii. „Slova v komplexní skupině, pokud nahlížena zvenčí, jsou naskládána jedno vedle druhého, ale jejich vnitřní struktura je hierarchická.“ (MA 1997: 18). Dále je dle Ma Zhen možno rozdělit větu vždy na dvojčlenné skupiny, a to až na úroveň slova. „V žádném případě nejsou na stejné úrovni a tedy když analyzujeme komplexní idiomy, musíme dle výše uvedených charakteristik těchto skupin postupovat patro za patrem a spojitě hledat přímé konstrukční členy každé vrstvy až na úroveň slova.“ (MA 1997: 18) „Modifikátor a jádrové slovo v idiomu s zmasm, přísudek a předmět v p-p idiomu, přísudek a komplement v p-k idiomu, podmět a přísudek v s-p idiomu jsou všechny vzájemně v protikladu, ale zároveň na sobě existenčně závisí“ (MA 1997: 18) Jak vidíme na výše uvedené citaci, dle Ma Zhen každý ze základních idiomů tvoří dva členy. Je třeba upozornit, že se nemusí jednat pouze o slova, ale že tyto členy samotné často dále bývají idiomy a dohromady tvoří tzv. komplexní idiom. Řazení větných členů do idiomů po dvou a jejich dělení do vrstev je základem konstrukce čínské věty, jak ji vnímá Ma Zhen.

Jak jsme již uvedli, Švarný za jádro věty považuje predikativ (sloveso nebo adjektivum), celou větu pak vnímá jako predikativní komplex (v jeho širším slova smyslu): „Predikativním komplexem v širším slova smyslu je tedy celá věta se všemi jejími preverbálními větnými členy (včetně podmětu a vazeb s prepozičními slovesy, které mohou i kumulovat) i všemi postverbálními větnými předměty a komplementy.“ (ŠVARNÝ 1998: 122) Abychom však zjistili něco o Švarného vnímání struktury věty, bude třeba se podívat i na jeho vnímání predikativního komplexu v užším slova smyslu. „Zde však užíváme termínu predikativní komplex v užším slova smyslu jako označení vazby predikativu (slovesa nebo adjektiva), který je určován, rozvíjen, členy v jeho bezprostředním sousedství. Predikativu může předcházet preverbální adverbální určení (/zhuàngyǔ/), zakončené nebo nezakončené ukazatelem /d/, a také modální a fázové sloveso.“ (ŠVARNÝ 1998: 122) „Postverbálně se k predikativu připojují vido-časové ukazatele,

²² (liándòng cízǔ 连动词组)

modifikátory a postpoziční slovesa.“ (ŠVARNÝ 1998: 122) Predikativ dle Švarného tedy můžeme považovat za jakýsi střed věty, přičemž ostatní větné členy se na něj zleva a zprava napojují. Takovému stavu by mohla být blízká představa základní skladební dvojice v češtině, ve které by však podmět byl na úrovni pod přísudkem.

Dále se podíváme na definici jmenného komplexu. „Jádrem jmenného komplexu je podstatné jméno (též synsémantické měrové jméno), zájmeno, jméno místa a jméno času. Předcházejícím, blíže určujícím rozvíjejícím členem je přívlastek (/dingyǔ/), tj. bližší určení přívlastňovací, číslovkové, deiktické a kvalitativní, včetně struktur zakončených ukazatelem /d/, jež odpovídají našim větám vztažným. Za jméno se připojuje přístavek a záložka.“ (ŠVARNÝ 1998: 123) Dle Švarného se tedy větné členy soustředí do predikativního a jmenného komplexu. Přitom predikativní komplex, který obsahuje predikativ, bychom dle Švarného měli považovat za nadřazený komplexu jmennému. Pokud si představíme úplnou větu tvořící komplexní skupinu dle Ma Zhen, tedy větu tvořenou podmětem a přísudkem, ve které jsou její jednotlivé členy dále idiomy, tak zjistíme, že je velmi podobná představě predikativního a jmenného komplexu. V takovémto porovnání by byl predikativní komplex přísudkem a jmenný komplex podmětem idiomu s-p. Zjišťujeme tedy, že Švarný tím, že chápe predikativní komplex jednak v širším a jednak v užším slova smyslu, nám poskytuje dva rozdílné způsoby, jak jeho náhled na tuto problematiku chápat. Druhý z popisovaných způsobů je přitom velmi podobný tomu, jak chápe základní větnou strukturu Ma Zhen.

Výše zmíněné se vztahuje na ideální situaci, kdy pracujeme s komplexní větnou skupinou, která obsahuje jak podmětnou, tak přísudkovou část. Dále budeme aplikovat Švarného vnímání predikativního a jmenného komplexu jako podmětné a přísudkové části na ostatní idiomy, které Ma Zhen popisuje. 1) Idiom szmasm (piānzhèng cízǔ 偏正词组): Idiom szmasm se skládá z modifikátoru a jádrového slova. U tohoto idiomu je třeba upozornit, že ne ve všech případech budeme moci výše uvedenou metodu členění aplikovat, například idiom mùtóude zhuōzi 木头的桌子 dřevěný stůl je pouze jmenným komplexem (dle Ma Zhen idiomem szmasm - složeným z modifikátoru a slova modifikovaného, ve kterém je první člen přívlastkem), nejedná se o větu. To samé platí pro zhèngquè de yìjiàn 正确的意见 správný názor a můžeme předpokládat, že i pro ostatní kombinace přívlastku a jádrového slova. Následující příklad se však bude lišit jījǐde láodòng 积极地劳动 energicky pracovat, stejně jako kèkǔde xuéxí 刻苦地学习 pilně se učit. Tyto dva příklady jsou neúplnými větami, konkrétně větami bezpodmětnými (无主句) (dle Ma

Zhen idiomem szmasm, kdy je první člen adverbiálním určením). Chybí v nich jmenný komplex, který si však můžeme domyslet, např. kèkūdi xuéxí 刻苦地学习 tvrdě se učit --> tā kèkūdi xuéxí 他刻苦地学习 Tvrdě se učí.. Takto můžeme celou strukturu vnímat jako jmenný a predikativní komplex s tím, že jmenný komplex není vyjádřen. Takto však nemůžeme přistupovat ke všem větám. Např. bié dòng 别动 nehýbat se (rozkaz). Zde nemůžeme říct tā bié dòng 他别动 „on nehýbat se“, máme tedy pouze predikativní komplex a jmennou část si nemůžeme ani domýšlet. Do ještě komplikovanější situace bychom se dostali u jednočlenných vět, např. shéi 谁? kdo? wǒ 我。 Já., ke kterým by byl nezbytný kontext.

2) Idiom p-p (shùbīn cízǔ 述宾词组) - tento idiom můžeme vnímat podobně jako výše zmíněný příklad kèkūdi xuéxí 刻苦地学习 tvrdě se učit-->tā kèkūdi xuéxí 他刻苦地学习 on se tvrdě učí, přičemž toto chápání můžeme vztáhnout snad na všechny nebo alespoň na většinu slovních skupin p-p, jelikož idiom p-p samotný je větou bezpodmětnou. Je typem bezpodmětné věty, která má jak přísudek, tak předmět.

3) Idiom p-k (shùbǔ cízǔ 述补词组) - opět nám stačí domyslet si podmět, např. xǐdehǎo 洗得好 být schopný umýt--> tā xǐdehǎo 他洗得好 one je schopný (to) umýt.

4) Idiom s-p (zhǔwèi cízǔ 主谓词组) - tento idiom obsahuje jak predikativní, tak jmenný komplex, jedná se o onen ideální případ úplné věty. Fakt, že se nejedná o komplexní idiom, zde nic nemění, jelikož i jednotlivá slova se zde snažíme chápat spíše jako členy, přičemž je nepodstatné, jestli je členem jedno slovo nebo skupina slov. Výše zmíněné vnímání struktury čínské věty je základem analýzy vět do pater, na kterém Ma Zhen svou gramatiku staví.

5) Koordinativní idiom (liánhé cízǔ 联合词组) - pokud se jedná o několik jmenných členů, tak se jedná pouze o jmenný komplex, pokud jsou však obsaženy pouze predikativní členy, tak se jedná o predikativní komplex (v případě adjektiv by se taková skupina rovnala několikanásobnému přísudku - adjektiva také mohou tvořit přísudek). Predikativní a jmenný komplex v této skupině však nemůže být obsažen zároveň, jelikož je koordinativní skupina tvořena několika členy stejné kategorie, takže by se muselo jednat jen o slovesa nebo jen o podstatná jména. Samotná konstrukce této skupiny dále také nepovoluje, aby byla v rámci této skupiny vytvořena třeba jen neúplná věta.

Dále se pro úplnost podíváme na zbývající tři slovesné skupiny, které Ma Zhen zmiňuje zvlášť, proto je také budeme značit písmeny abecedy, ne číslicemi:

A) liándòng cízǔ 连动词组 - tato skupina je zvláštní tím, že z jednoho centra vychází více než jeden děj, neboli na jeden podmět je vázáno více přísudků. Ma Zhen k celé skupině přistupuje jako k podmětné části a přísudkové části, kdy obě činnosti zahrnuje do jednoho přísudku a dále je dělí až na nižších vrstvách. K celé skupině tedy můžeme přistupovat jako ke skupině s-p.

B) dìxì cízǔ 递系词组 - v této skupině můžeme narazit jak na případy, kdy je věta úplná, např. tā qǐng nǐ qù 他请你去 Zve tě (abys tam šel), ale i bezpodmětná, např. pài xiǎo zhāng qù 派小张去 Pošleme tam mladého Zhanga

C) liánsuǒ cízǔ 连锁词组 - v tomto druhu skupiny bývá jak podmětná, tak přísudková část přítomna, přistupujeme k ní tedy jako k idiomu s-p.

Výše jsme se blíže věnovali jednotlivým skupinám a pokusili se posoudit, zda je možno tyto skupiny dělit na komplexy stejně jako komplexní idiom. Z toho, co jsme popsali, vyplývá, že na to, abychom mohli nahlížet na idiom jako na komplex nebo komplexy, je třeba, aby samotný idiom byl zároveň větou, třeba i neúplnou. Tento idiom tedy musí obsahovat přísudkovou část, jelikož nic jako bezpřísudková věta neexistuje. To je jeden z možných důvodů, proč Švarný označuje přísudek za jádro věty. Vyhne se tak situaci, kdy se objeví věta bez jádra. Výjimku samozřejmě tvoří věty jednočlenné, např. shéi 谁? shéi ?, wǒ 我 já. .

IX) Slova formální

xūcí 虚词

„Ve výše zmíněných patnácti skupinách obvykle rozlišujeme podstatná jména, slovesa, adjektiva, stavová slova, rozlišující slova, číslovky, měrová slova, zástupná slova (zájmena), těchto osm kategorií, tzv. 实词, smysl, který vyjadřují je poměrně konkrétní, všechny mohou v syntaktické struktuře zastupovat esenciální komponenty; Ale příslovce, prepoziční slovesa, spojky, větné částice, modální partikule těchto 5 kategorií nazýváme 虚词. Význam 虚词 není tak konkrétní jako význam 实词, dále také nemohou vytvářet podmět, přísudek 述语, předmět a jádrové slovo.“ (MA 1997: 38)²³ (Onomatopoeia a citoslovce neřadíme ani do jedné ze skupin).“ (MA 1997: 38)

²³ (shící 实词, xūcí 虚词)

Dále budeme porovnávat jednotlivé kategorie xūcí 虚词 jak je vidí Ma Zhen. Příslovce, prepoziční slovesa, spojky, větné částice, modální partikule, které uvádí Švarný, porovnáme se seznamy slov stejných slovních druhů, které uvádí Ma Zhen. Předem je třeba upozornit, že ani MZ ani HČP neposkytuje vyčerpávající seznam, jedná se pouze o příklady. Jak u Ma Zhen, tak u Švarného však můžeme počítat s tím, že se budou pokoušet uvádět nejfrekventovanější výrazy, takže by mělo být srovnání alespoň do určité míry objektivní.

1) Příslovce: MZ a HČP se shodují pouze ve výrazu yǐjing 已经 již. Jinými slovy, z příkladů, které uvádí Švarný, je pouze yǐjing 已经 zároveň mezi příklady xūcí 虚词, které uvádí Ma Zhen. Dále budeme uvádět pouze shodné výrazy.

- 1) Prepoziční slovesa: nebyly nalezeny žádné shodné výrazy.
- 2) Spojky: hé 和 a.
- 3) Pomocná slova: nebyly nalezeny žádné shodné výrazy.
- 4) Modální partikule (Větné částice): nebyly nalezeny žádné shodné výrazy.

Na základě výsledků srovnání lze usoudit, že seznam xūcí 虚词, které Ma Zhen uvádí, je příliš omezený, než aby se z celého srovnání daly vyvodit objektivní závěry.

Pro úplnost seznam xūcí 虚词, které uvádí Ma Zhen, srovnáme s příklady slov, které Ma Zhen uvádí u jednotlivých slovních druhů, které by podle ní měly být xūcí 虚词.

- 1) Příslovce: céngjīng 曾经 někdy, yǐjing 已经 již.
- 2) Prepoziční slovesa: bǎ 把 uvádí přímý předmět, bèi 被 marker pasiva, chú 除 kromě, duì 对 vůči, duìyú 对于 vůči, hé 和 a, yǒu 有 existence.²⁴
- 3) Spojky: bùguǎn 不管 bez ohledu na, yīnwèi 因为 jelikož, hé 和 a, jí 及 a, huò 或 nebo, zhǐyào 只要 pokud, zhǐyǒu 只有 pouze, fǒuzé 否则 v opačném případě, hékuàng 何况 natožpak, kuàngqiě 况且 navíc, cóngér 从而 a tak, érqiě 而且 a navíc, huòzhě 或者 nebo.
- 4) Pomocná slova: suǒ 所 a tak.
- 5) Modální partikule (Větné částice): nebyly nalezeny žádné shodné výrazy.

²⁴ yǒu 有 existence-např. yǒu rén shuō 有人说... Existuje člověk (někdo), který říká (řekl), že... .

X) Závěr

Nejdříve ze všeho porovnáme předpoklady stanovené v úvodu s výsledky, ke kterým jsme během práce dospěli. Dále se budeme zabývat konkrétnějšími příklady. Takto si nejdříve ujasníme základní pojmy, které je třeba při čtení tohoto závěru brát v úvahu. Jak již bylo řečeno v úvodu, Ma Zhen je podstatně obecnější. Její práce je spíše učebnicí, ve které se snaží upozornit i na poměrně zjevné problematiky. Tuto skutečnost si čtenář uvědomí především v částech, kde Ma Zhen popisuje slovní druhy. Neocenitelnou se ukázala být systematickosti, se kterou gramatiku čínštiny popisuje. Pokud bychom jako kostru práce použili přehled Švarného, výsledek by byl velmi pravděpodobně nepřehledný. Systematickosti Ma Zhen také zredukovala mnoho z porovnávání, které bylo třeba vykonat, na pouhé dohledávání protějšků ve třetím díle HČP. Jedním z mála problémů, se kterými jsme se při tomto dohledávání mohli setkat, byla občasná absence vhodných protějšků u jednoho nebo druhého z autorů. K tomuto více v úvodu.

Dále se budeme zabývat konkrétnějšími rozdíly v rámci jednotlivých oblastí gramatiky. Začneme slovními druhy. Oba autoři vnímají jednotlivé slovní druhy velmi rozdílně. Například kategorii predikativ u sloves Ma Zhen vůbec netvoří a nezabývá se např. ani objektovými slovesy. Gramatické prvky a slovní druhy, které jeden z autorů nezmiňuje, jsou také často pouze součástí jiné skupiny slov. Například fázová slovesa lái 来 a qù 去 Švarného Ma Zhen označuje za jednu ze tří kategorií sloves směrových. „V čínštině je celkově čtyřadvacet směrových sloves, dělí se do tří kategorií. Do první z nich spadají pouze výrazy ,来 a 去.“ (MA 1997: 85)²⁵ Dalším vhodným příkladem jsou stavová slova, která Ma Zhen vyděluje z adjektiv, zatímco Švarný je považuje za jejich součást. „Na první pohled připomínají adjektiva, ale jejich gramatické vlastnosti se od adjektiv liší (nejsou si vůbec podobné).“ (MA 1997: 26) Ke kapitolám „modifikátory a jádrové slovo“ a „adverbiální určení“ nebylo u Švarného vůbec možné najít protějšky.

Další oblastí, ve které se názory autorů liší, je větná struktura. Oba autoři se rozcházejí již v tak základních pojmech, jako je větný člen, za který Švarný považuje především jednotlivá slova, zatímco Ma Zhen za něj považuje nejen slova, ale i celé idiomy. Způsob, kterým Švarný chápe větu, můžeme považovat za dosti nepřehledný. „Větu v čínštině nerozdělujeme na dvě části (podmětovou a přísudkovou), nýbrž za jádro věty považujeme vždy predikativ (sloveso nebo adjektivum), kolem kterého se organizují všechny ostatní členy věty.“ Takovéto chápání může

být použito, pokud pracujeme s kratšími větami. Výsledek aplikace této metody na věty o více větných členech by však mohl být do značné míry matoucí. Ma Zhen naopak nabízí velmi jednoduchou metodu, jak větu analyzovat až na úroveň jednotlivých slov, kdy větší celky postupně dělí na celky menší, složité idiomy na jednoduché idiomy, jednoduché idiomy na jednotlivá slova. Švarný chápe jako nejmenší významovou jednotku sylabosémém. „V čínštině se kryjí hranice slabiky s hranicemi nejmenší již dále nedělitelné a foneticky (segmentálně) neměnné významové jednotky jazyka, jednoslabičné báze (语素).“ (ŠVARNÝ 1998: 85)²⁶ Ma Zhen za ni však považuje slovo. Dle výše uvedené citace můžeme sylabosémém v čínštině vnímat jako znak. Ma Zhen, jak už bylo uvedeno v kapitole II, považuje za nejmenší významovou jednotku jazyka slovo. Toto tvrzení je však zjednodušené. Ma Zhen se takto dívá na slovo především v rámci celé gramatiky. „Obyčejní lidé se mylně domnívají, že věty jsou tvořeny znaky, pokud však hovoříme o gramatice, tak znak jako samostatnou jednotku nepoužíváme, jako samostatnou jednotku chápeme slovo.“ (MA 1997: 2) V této práci jsme toto zjednodušené chápání používali především kvůli zachování přehlednosti. Ma Zhen samozřejmě netvrdí, že by samostatné znaky neměly význam vůbec. „Obecně řečeno každý znak ve slovu má určitý význam.“ (MA 1997: 3) Dále také upozorňuje na existenci znaků, které význam nenesou. „Ale také existují víceslabičná slova, v nichž obsažené znaky význam nenesou.“ (MA 1997: 3) Jako příklady uvádí slova lājī 垃圾 odpadky a pútao 葡萄 hroznové víno. Pro nás je důležité uvědomit si, že cíle obou autorů byly rozdílné a že si oba upravili svůj náhled na čínskou gramatiku tak, aby se jim s ním v rámci publikace, kterou psali, pohodlně pracovalo. Jak už jsme několikrát podotkli výše, zjednodušenější chápání se projevuje spíše u Ma Zhen.

Ma Zhen i Švarný se překvapivě víceméně shodují na označení slovních druhů jako gramatické funkční charakteristiky slov. Ma Zhen sama sice používá pojem slovní druhy, ale se Švarného pojmem nepřímo souhlasí také: „Slova je třeba rozdělovat do kategorií na základě jejich gramatické funkce ve větě,“ (MA 1997: 23) Nesrovnalosti se objevují teprve ve chvíli, kdy je třeba určit množství slovních druhů, Ma Zhen jich uvádí patnáct, zatímco Švarný šestnáct. Švarný navíc hovoří o předponách a příponách, které sice přímo jako slovní druhy neuvádí, ale poukazuje na fakt, že *Frekvenční slovník čínštiny* jej ve výčtu gramatických funkčních charakteristik zmiňuje. V poslední části práce jsme porovnali Švarného seznam xūcí 虚词 se

²⁵ (lái 来, qù 去)

²⁶ (yǔsù 语素)

seznamy slov jednotlivých slovních druhů jak je uvádí Ma Zhen, které by dle Švarného mezi 虚词 měly patřit, tedy příslovce, prepoziční slovesa, spojky, větné částice, modální partikule. Shodných slov bylo překvapivě nalezeno minimum. Tento výsledek může být způsoben nedostatečným množstvím srovnávaných slov. Původním předpokladem bylo, že oba autoři budou uvádět především nejfrekventovanější výrazy a že se tedy budou jejich seznamy těchto výrazů více méně shodovat.

Při čtení této práce si můžeme povšimnout, že se názory obou autorů v mnohých konkrétních případech podobají. Jedná se například o výše zmíněný náhled na chápání slovních druhů jako funkčních charakteristik, fakt, že i Švarný přiznává podmětu zvláštní postavení, ačkoliv zdaleka ne rovnocenné s predikátem. Rozlišující slova Ma Zhen jsou s největší pravděpodobností pouze jinak označeným atributivem Švarného, oba autoři dále vydělují kategorii osobních a otázkových zájmen. (Dále také viz. jednotlivé kapitoly). Liší se však systémy, ve kterých se oba autoři pohybují. Učebnice Ma Zhen je vhodná pro kohokoliv, kdo si chce udělat základní představu o gramatice čínštiny. Švarného přehled je pak vhodný jako jakási nádstavba. Při čtení Švarného přehledu se již také jistá orientace v gramatice čínštiny předpokládá. Obě učebnice by tedy měly být používány v kombinaci.

Resumé v anglickém jazyce

Comparing the two grammar systems I found out that both authors' ideas about Chinese grammar are very different, especially in terms of sentence structure. However, I feel obliged to point out that some of the issues tackled in both systems when observed closely are dealt with in a very similar way. In other words, the means are often the same, what differs is the idea behind those means. I myself am in no position to judge the quality of these works, nevertheless, I dare say that both of these books are meant only for certain "audience", as Švarný's work is a scrapbook of stand-alone ideas concerning problems that Švarný thought either interesting or tricky. On the other hand Ma Zhen's work is more of a textbook explaining every single part of the system regardless of its importance or degree of difficulty.

Seznam literatury

MA Zhen (1997). 简明实用汉语语法教程 *Jiǎnmíng shǐyòng hànǔ yǔfǎ jiàochéng* [Srozumitelný a praktický kurs gramatiky čínštiny]. Beijing: Beijing daxue chubanshe. 245 s.

ŠVARNÝ, Oldřich a kolektiv (1998). *Hovorová čínština v příkladech 3*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého. 251 s.

ŠVARNÝ, Oldřich (1998-2000). *Učební slovník jazyka čínského I-IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 1731 s.

ŠVARNÝ, Oldřich a David Uher (2001). *Úvod do studia hovorové čínštiny*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého. 233 s.

Seznam příloh

Poznámky a terminologie - obsahuje termíny v čínštině a jejich české ekvivalenty, popřípadě zkratky českých termínů použité v práci. Značkou „-Š“ jsou označeny původní Švarného výrazy. Seznam je až na několik výjimek řazen dle výskytu termínů v textu. Termíny, které se vyskytly dříve v textu by tedy měly být dříve uvedeny i na seznamu.

Seznam byl primárně vytvořen pro autora práce za účelem sjednocení používané terminologie a není součástí práce samotné. Z tohoto důvodu nejsou termíny ve znacích doplněny o přepis.

1. 复音词 slova víceslabičná.
2. 述宾词组 predikátově (přísudkově)-předmětný idiom = “p-p idiom”.
3. 述补词组 predikátově (přísudkově)-komplementární idiom = „p-k idiom”.
4. 补充关系 vztah dodatečně vysvětlující.
5. 支配关系 vztah subordinace.
6. 补语 komplement -Š.
7. 助词 pomocná slova -Š.
8. 偏正词组 idiom sestávající z modifikátoru a slova modifikovaného (=idiom szmasm).
9. 主谓词组 idiom podmětne-přísudkový (=subject-predicate) (= s-p idiom).
10. 话题 téma.
11. 主语 podmět -Š.
12. 谓语 přísudek -Š.
13. 联合词组 koordinativní idiom.
14. 并列关系 vztah souřadnosti.
15. 选择关系 vztah možnosti výběru.
16. 述语 přísudek 述语.
17. 复杂词组 komplexní idiom.

18. 偏正 modifikátor a modifikované slovo.
19. 宾语 předmět -Š.
20. 状语 adverbialní určení -Š.
21. 定语 přívlastek -Š.
22. 修饰语 modifikátor (atribut) -Š.
23. 词类 kategorie slov (druhy slov) -Š.
24. 陈述关系 vztah koordinace.
25. 动词 slovesa -Š.
26. 名词 podstatná jména -Š.
27. 副词 příslovce (adverbium) -Š.
28. 名词修饰 nominální modifikace=modifikace podstatného jména.
29. 及物动词 tranzitivní slovesa (mohou nést předmět) -Š.
30. 不及物动词 intransitivní slovesa -Š.
31. 单音节 monosylabický.
32. 双音节 disylabický.
33. 形容词 adjektiva -Š.
34. 状态词 stavová slova.
35. 单音节形容词重叠式 reduplikovaný tvar monosylabických adjektiv.
36. 双音节形容词完全重叠式 úplně reduplikovaný tvar disylabických adjektiv.
37. 双音节形容词不完全重叠式 neúplně reduplikovaný tvar adjektiv.
38. 区别词 rozlišující slova.
39. 数词 číslovky -Š.
40. 基数词 základní číslovky.
41. 序数词 řadové číslovky.
42. 整数 celá čísla.
43. 分数 zlomky.
44. 小数 desetinná čísla.
45. 量词 měrová slova -Š.

46. 名量词 nominální (jmenná) měrová slova.
47. 动量词 verbální (slovesná) měrová slova.
48. 时量词 časová měrová slova.
49. 数量词 vazba číslovky a měrového slova.
50. 代词 zástupná slova (zájmena) -Š.
51. 指示代词 ukazovací zájmeno (deiktická slova) -Š.
52. 人称代词 osobní zájmena -Š.
53. 疑问代词 otázková zájmena (otázková deiktická slova) -Š.
54. 任指 obecné označení.
55. 虚指 neurčité označení.
56. 程度副词 příslovce stupně (míry).
57. 范围副词 příslovce rozsahu.
58. 时间副词 příslovce času.
59. 否定副词 příslovce negace.
60. 频度副词 příslovce frekvence.
61. 语气副词 příslovce modality.
62. 方式副词 příslovce způsobu.
63. 介词 prepoziční slovesa -Š.
64. 介词结构 vazba prepozičního slovesa s jeho předmětem (=vazba p-p).
65. 连词 spojky -Š.
66. 虚词 slova formální
67. 分句 jednotlivé věty v souvětí
68. 因果关系 příčinnost (=existuje příčina a následek).
69. 假设关系 hypotetický vztah.
70. 让步关系 kompromisní vztah.
71. 让步假设关系 kompromisně-hypotetický vztah.
72. 条件关系 podmíněčný vztah.
73. 并列关系 souřadný vztah.

74. 选择关系 vztah možnosti výběru.
75. 递进关系 vztah nárůstu.
76. 转折关系 vztah přechodu.
77. 助词 větné částice (gramatické ukazatele) -Š.
78. 结构助词 gramatický strukturní ukazatel -Š.
79. 时态助词 větné částice slovesného času.
80. “的”字结构 struktura s výrazem „的“.
81. 名词性结构 jmenná struktura.
82. 语气词 modální partikule.
83. 叹词 citoslovce -Š.
84. 词的兼类 simultantní kategorie slov.
85. 同音词 homonyma, homofonní slova.
86. 兼类词 slova patřící zároveň do více kategorií.
87. 单句 věta jednoduchá.
88. 复句 souvětí.
89. 主谓句 věta úplná.
90. 非主谓句 věta neúplná.
91. 无主句 věta bezpodmětná.
92. 不完全主谓句 neúplné podmětne-přísudkové věty (=neúplné p-p věty).
93. 独词句 jednočlenná věta.
94. 数量词 vazba číslovky a měrového slova -Š.
95. 连动词组 idiom slovesné sekvence.
96. 动词性成分 slovesný člen.
97. 连锁词组 řetězový idiom.
98. 主谓谓语 přísudek se jmenným členem zřetelově vymezovacím -Š.
99. 小主语 malý podmět.
100. 小谓语 malý přísudek.
101. 形容词谓语句 věta s adjektivním přísudkem.

102. 隶属关系 vztah podřízenosti.
103. 主谓句 podmětne-přísudková věta.
104. 受事主语 trpný podmět.
105. 被动句 pasivní věta -Š.
106. 助动词 pomocné sloveso.
107. 间接宾语 nepřímý předmět -Š.
108. 直接宾语 přímý předmět -Š.
109. 受事宾语 trpný předmět.
110. 施事宾语句 věty s předmětným činitelem.
111. 单词 jednomorfémové slovo.
112. 复合趋向动词 komplexní směrová slovesa.
113. 可能补语 potenciální forma modifikovaných sloves -Š.
114. 时间词 jméno času -Š.
115. 动态助词 vido-časové slovesné gramatické ukazatele -Š.
116. 时态助词 větné částice slovesného času.
117. 合成词 slova víceslabičná
118. 单纯词 slova jednoslabičná